

Canoanele Sinodului al patrulea de la Antiohia (341)

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
1 Antioh.	PRAZNUIREA PAȘTILOR	<p>Toti cei ce îndrăznesc să desființeze hotărârea marelui si Sfântului Sinod întrunit în Niceea în prezența evlaviosului și de Dumnezeu preaiubitorului împărat Constantin, în privința sfintei sărbători a mântuitoarelor Paști, să fie excomunicați și lepădați din Biserică, dacă vor stăruia a se împotrivi din poftă de ceartă celor bine hotărâte, și acestea să fie zise pentru laici. Iar dacă vreunul dintre proestoșii Bisericii, episcop ori presbiter ori diacon, va îndrăzni după hotărârea aceasta să se osebească spre zăpăcirea popoarelor și spre tulburarea bisericilor și să serbeze Pastile cu evreii, Sfântul Sinod a judecat ca acela să fie străin de Biserică de acum înainte, ca unul ce și-a îngrămădit păcate nu numai sieși, ci s-a făcut multora pricină de stricăciune și de zăpăcire; și nu numai pe aceștia îi caterisește din slujbă, ci și pe cei ce vor îndrăzni să se împărtășească cu aceștia după caterisire. Iar cei caterisiți să se lipsească și de cinstea exterioară, de care i-a făcut părtași sfântul canon și preoția lui Dumnezeu.</p>	7, 64, 70, 71 ap.; 7 sin. 11 ec; 11 Trul; 7, 37, 38 Laod.; 34, 51, 73, 106 Cartag.
2 Antioh.	AFURISIRE ȘI AFURISIȚI	<p>Toți cei ce intră în Biserică și ascultă Sfintele Scripturi, dar nu participă la rugăciune împreună cu poporul, sau se feresc de participare la Sfânta Euharistie potrivit oarecărei nerânduiei, aceștia să se lepede din Biserică, până când nu se vor mărturisii și nu vor arăta roduri de pocăință, și atunci rugându-se vor putea primi iertare; nu le este iertat însă să comunice cu cei excomunicați, nici umblând în case să se roage împreună cu cei ce nu se roagă împreună cu Biserica, nici să se primească în altă Biserică cei ce nu se adună împreună în altă Biserică. Iar de se va vădi că oarecare dintre episcopi, sau presbiteri, sau diaconi, sau oarecare din canon (catalogul clericilor) va comunica cu cei excomunicați, acesta încă să fie excomunicat ca unul ce tulbură canonul Bisericii.</p>	9,10,11,12,15, 28, 32, 33, 45, 48, 65 ap.; 5 sin. I ec; 11, 13 sin.IV ec; 17, 66, 80 Trul; 8,11 Antioh.; 41, 42 Laod.; 9,11 Sard.; 9, 10, 23,106 Cartag.
3 Antioh.	CLERUL SE MUTĂ NUMAI DUPĂ PRAVILĂ	<p>Dacă vreun presbiter, ori diacon, ori, în genere, oricine dintre cei din preoție, părăsindu-și parohia sa, se va duce în alta, apoi desăvârșit mutându-se, va încerca să petreacă timp îndelungat în altă parohie, acela să nu mai liturghisească, mai ales dacă, episcopul său propriu chemându-l și sfătuindu-l să se întoarcă în parohia sa, nu va asculta. Iar de va stăruia în nerânduială, desăvârșit să se caterisească din slujbă, încât nicidecum să nu se mai reintegreze la locul său de serviciu. Iar dacă, caterisit fiind pentru această pricina, l-ar primi alt episcop, și acela să primească epitimia de la sinodul obștesc, ca unul care desființează legiurile bisericesti.</p>	15, 16 ap.; 15, 16 sin. I ec; 5, 10, 20, 23 sin. IV ec; 17, 18 Trul; 15, 16 Sard.; 54, 90 Cartag.
4 Antioh.	STAREA CLERICILOR CATERISIȚI (RĂȘPOIȚI)	<p>Daca vreun episcop caterisit de sinod, ori presbiter, ori diacon caterisit de episcopul sau propriu ar îndrăzni să săvârșească ceva din slujba preoțească potrivit celor obișnuite a le îndeplini mai înainte, ori ca episcop, ori ca diacon, acela să nu mai poata avea nădejde la alt sinod nici de reintegrare, nici de a se putea apară. Iar cei ce comunică cu ei, toți sa se lepede de la Biserică, și mai ales dacă, cunoscând ei hotărârea cea dată împotriva celor amintiți mai sus, ar îndrăzni să comunice cu dânșii.</p>	28 ap.; 5 sin, I ec; 6 sin. II ec; 29 sin. IV ec; 12, 15 Antioh.; 3, 4, 5, 14 Sard.; 29, 65 Cartag.; 88 Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
5 Antioh.	SCHISMA	Dacă vreun presbiter ori diacon, defăimând pe episcopul său, s-a despărțit pe sine de Biserică și a făcut adunare osebită și a ridicat altar și, chemându-l episcopul, nu s-ar supune, nici nu ar voi să i se plece, nici să-l asculte, fiind chemat întâia și a doua oară, acela desăvârșit să se caterisească și nicidecum să nu mai dobândească serviciul, nici să nu mai poată primi cinstea sa. Iar de ar stăruî în a tulbura și răzvrăti Biserica, acela prin stăpânirea externă să se pedepsească ca un tulburător.	31 ap.; 6 sin. II ec; 3 sin. III ec; 18 sin. IV ec; 31, 34 Trul.; 6 Gang.; 14 Sard.; 10, 11 Cartag.; 9, 13, 14, 15 sin. I-II; 1 Vasile cel Mare
6 Antioh.	STAREA CELOR AFURISIȚI	Dacă cineva a fost excomunicat de episcopul său, acela să nu se primească mai înainte de alții, dacă nu s-ar primi de însuși episcopul său, sau ținându-se sinod și prezentându-se, s-ar apăra și, convingând sinodul, în primi altă sentință. Și hotărârea aceasta are valoare pentru mireni și presbiteri și diaconi și pentru toți cei din canon.	12. 13, 16. 32 ap.; 5 sin. 1 ec: 6 sin. II ec; 20 Laod.; 13 Sard.; II, 29, 133 Cartag. I sin. Sof.
7 Antioh.	SCRISORI SAU CĂRȚI CANONICE	Nici unul dintre străini să nu se primească fără scrisori de pace.	72,13, 32, 33 ap.; 11, 13 sin. IV ec; 17 Trul.; 8,11 Antioh.; 41, 42 Laod.; 7, 8, 9 Sard.; 23, 106 Cartag.
8 Antioh.	SCRISORI SAU CĂRȚI CANONICE	Nici presbiterii rurali să nu dea scrisori canonice, decât numai către episcopii învecinați să trimită scrisori; horepiscopii neprihăniți însă să dea scrisori de pace.	12, 13, 33 ap.; 11,13 sin. IV ec; 17 Trul.; 13 Ane; 10 Antioh.; 42, 57 Laod.; 32, 106 Cartag.)
9 Antioh.	AUTOCEFALIA ȘI AUTONOMIA	Episcopii din fiecare eparhie trebuie să recunoască pe episcopul proestos din capitala metropolă și care deține purtarea de grijă a toată eparhia, pentru că în capitala metropolă se întrunesc din toate părțile toți cei ce au afaceri de aranjat. Pentru aceea s-a hotărât ca aceasta să aibă precădere în cinste, și ceilalți episcopi să nu facă nimic mai însemnat fără de dânsul, potrivit vechiului canon în vigoare al Părinților noștri, decât numai cele ce privesc fiecare parohie în parte și ținuturile de sub dânsa. Iar fiecare episcop să aibă stăpânire peste parohia sa și s-o cârmuiască potrivit evlaviei cuvenite fiecăruia și să aibă grijă de tot ținutul supus cetății sale; așa ca să și hirotonească atât presbiteri, cât și diaconi, și să dispună toate cu judecată; dar mai mult nimic să nu se apuce să facă fără episcopul capitalei metropolei, nici acesta fără de socotința celorlalți.	34 ap.; 4, 6, 7sin.I ec;2, 3 sin. II ec; 8 .sin. III ec; 28 sin IV ec 36, 39 Trul.

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
10 Antioh.	HOREPISCOPII	Sfântul Sinod a hotărât ca cei de pe sate, sau de la țară, sau așa-numiții horepiscopi, de ar fi și luat hirotonie de episcop, să-și cunoască măsura drepturilor lor și să cârmuiască bisericile supuse lor și să se mulțumească cu îngrijirea și administrarea acestora, să așeze adică citeți și ipodiaconi și exorciști și să se mulțumească cu înaintarea acestora; dar să nu îndrăznească a hirotoni nici presbiteri, nici diaconi fără episcopul din cetatea căreia este supus atât el, cât și teritoriul lui. Iar de ar îndrăzni cineva să calce cele hotărâte, acela să se caterisească și să se lipsească de cinstea ce o are. Și horepiscopul să se facă de către episcopul cetății, căreia este pus.	8 sin. I ec; 14 sin. VII ec; 13 Anc; 14 Neocez.; 8 Antioh.; 57 Laod.; 89 Vasile cel Mare
11 Antioh.	ÎNFĂȚIȘAREA CLERULUI LA CĂPETENIA STATULUI	Dacă vreun episcop, sau presbiter, sau, în genere, oricine din canon s-ar porni să meargă la împăratul, fără știrea și scrisorile episcopilor din eparhie și mai ales ale celor din capitală, acela să se izgonească și lepădat să fie nu numai din comuniune, ci și din demnitatea de care era părtaș, ca unul care cutează să supere urechile preaiubitorului de Dumnezeu împăratul nostru împotriva orânduirii bisericești. Iar de ar cere vreo nevoie urgentă a se adresa împăratului, aceasta să o facă cu chibzuirea și socotința episcopului capitalei eparhiei și a celor ce sunt într-însa, și cu scrisorile acestora să se înzestreze pentru călătorie.	6 sin. II ec; 7, 8, 9, 21 Sard.; 12 Antioh.; 104, 106 Cartag.
12 Antioh.	APELUL CLERICILOR LA CĂPETENIA STATULUI. (ÎMPĂRATUL NU ESTE INSTANȚĂ BISERICESCĂ)	Dacă vreun presbiter, sau diacon caterisit de episcopul său, sau și un episcop caterisit de sinod ar îndrăzni să molesteze urechile împăratului, cuvenindu-se a se adresa sinodului mai mare al episcopilor, și dreptatea ce socotește că o are să o supună mai multor episcopi, și să aștepte de la dâșii cercetarea și sentința; iar dacă el disprețuind pe aceștia ar molesta pe împăratul, apoi acela nu este vrednic de nici o iertare, nici loc de apărare sa aibă, nici nădejde de reîntregare viitoare să nu aștepte.	28, 74 ap.; 6 sin. II ec; 9, 17 sin. IV ec; 7, 8, 9, 14, 21 Sard.; 4, 11, 15 Antioh.; 29, 65, 104, 105, 106 Cartag.
13 Antioh.	MUTAREA (TRANSFERAREA) IERARHIILOR	Nici un episcop să nu îndrăznească să se mute de la o eparhie la alta și să hirotonească pe oarecare în Biserică pentru îndeplinirea slujbei, nici să aducă cu sine pe alții, decât numai dacă s-ar duce chemat fiind prin acela în a) cărui teritoriu s-ar duce. Iar dacă, nefiind chemat de cineva, s-ar duce fără rânduială pentru hirotonirea oarecarora și pentru orânduirea afacerilor bisericești care nu-l privesc pe dâșul, să fie nule cele făcute de dâșul, și el încă să-și ia pedeapsa cuvenită nerânduielii sale și întreprinderii ilegale, caterisit fiind imediat de acum înainte de Sfântul Sinod.	14, 35 ap.; 15 sin. I ec; 2 sin. 11 ec; 8 sin. 111 ec; 5 sin. IV ec; 17 Trul.; 13 Ane; 21, 22 Antioh.; 3, 15 Sard.; 48, 54 Cartag.
14 Antioh.	SCAUNELE (INSTANȚELE) DE JUDECATĂ PENTRU EPISCOPII	Dacă vreun episcop s-ar judeca pentru oarecare învinuire, apoi s-ar întâmpla să nu fie de acord în privința lui episcopii din eparhie, unii adică declarându-l nevinovat pe cel ce se judecă, iar alții vinovat; spre a scăpa de toată îndoiala, Sfântul Sinod a hotărât ca episcopul mitropoliei (mitropolitul) să cheme din eparhii învecinate pe alți câțiva episcopi, care să hotărască și să dezlege îndoiala, spre a întări împreună cu episcopii cei ai eparhiei pricina supusă spre judecare.	28, 74 ap.; 6 sin. II ec; 1 sin. III ec; 9, 17 sin. IV ec; 4, 12, 15 Antioh.; 3, 4, 5, Sard.)

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
15 Antioh.	JUDECAREA EPISCOPIILOR. (SCAUN UNIC DE JUDECATĂ). INSTANȚĂ UNICĂ.	Dacă vreun episcop, pârât pentru oarecare vinovăție, s-ar judeca de către toți episcopii din eparhie și toți de acord ar aduce împotriva lui o hotărâre, aceasta sa nu se mai judece de alții, ci să rămână întărită sentința dată cu unanimitate de către episcopii din eparhie.	28, 74 ap.; 5 sin. 1 ec; 6 sin. II ec; 9, 17, 29 sin. IV ec.; 4, 12, 14 Antioh.; 3, 4, 5 Sard.; 29, 65 Cartag.; 88 Vasile cel Mare
16 Antioh.	RĂPIRE DE SCAUN EPISCOPAL	Dacă vreun episcop fără episcopie, aruncându-se pe sine asupra unei biserici fără episcop, ar răpi scaunul fără hotărârea sinodului complet, acela să fie lepădat, chiar dacă poporul întreg pe care l-a răpit l-ar alege pe el. Iar sinod complet este acela la care este prezent și cel al capitalei, mitropolitul.	14 ap.; 15 sin. I ec; 5 sin. IV ec; 20 Trul.; 21 Antioh.; 1,2,17 Sard.; 48 Cartag.
17 Antioh.	EPISCOPUL CARE NU-ȘI IASCAUNUL ÎN PRIMIRE	Dacă vreun episcop, luând hirotonie de episcop și rânduindu-se a cârmui poporul, nu ar primi slujba, nici nu s-ar îndupleca să meargă la biserica încredințată lui, acela să fie excomunicat până când fiind silit ar primi sau până când sinodul complet al episcopilor eparhiei ar hotărî altceva în privința lui.	36 ap.; 16 sin. I ec; 29 sin. IV ec.; 37 Trul; 18 Anc; 18 Antioh.; 17 sin. I-II; 1,2,3 Chiril Alex.
18 Antioh.	EPISCOPUL CARE NU-ȘI POATE LUA ÎN PRIMIRE (OCUPA) SCAUNUL	Dacă vreun episcop nu ar merge la parohia pentru care a fost hirotonit nu din pricina sa, ci sau din cauza refuzului poporului, sau pentru alta pricină care nu s-a produs din partea sa, acela să fie părtaș și de cinste, și de slujbă, numai să nu neliniștească afacerile Bisericii unde ar petrece; și să primească acela ceea ce va hotărî sinodul complet al eparhiei, judecând cele ce i s-au supus.	36 ap.; 16 sin. I ec; 29 sin. IV ec.; 37 Trul; 18 Ane; 17 Antioh.; 17 sin. III; 1,2, 3, Chiril Alex.
19 Antioh.	ALEGEREA ȘI HIROTONIA EPISCOPULUI	Episcopul să nu se hirotonească fără sinod și fără prezența celui din capitala eparhiei și acesta neapărat fiind de față, mai bine este să fie împreună cu dânsul toți împreună-slujitorii din eparhie și pe care cel din capitală se cuvine a-i chema prin scrisoare. Și mai bine este de se vor întruni toți; iar de va fi cu greu aceasta, totuși negreșit trebuie să fie de față mai mulți ori prin scrisori să consimtă, și așa, sau cu prezența celor mai mulți, sau prin votul lor, să se facă instituirea; iar de s-ar face altceva împotriva celor hotărâte de sinodul prezent, hirotonia să nu albă tărie. Și de s-ar face instituirea potrivit canonului hotărât, dar unii s-ar opune din pofta lor deșartă, să aibă tărie votul celor mai mulți.	1 ap.; 4, 6 sin. 1 ec; 3 sin. VII ec; 12 Laod.; 6 Sard.; 1 C-pol; 13, 49 Cartag.

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
20 Antioh.	SINOADELE MITROPOLITANE	Pentru trebuințele bisericești și pentru dezlegarea pricinilor controversate, s-a hotărât că este bine să se țină în fiecare eparhie de două ori pe un sinoadele episcopilor: întâi adică după a treia săptămână a sărbătorii Paștilor; astfel ca în a patra săptămână a Cincizecimii să se încheie sinodul cel din capitală, înștiințând pe episcopii eparhioți; iar sinodul al doilea să se țină la idele lui octombrie, care este a zecea zi a lunii Iperverteu; ca la aceste sinoade să vină presbiterii și diaconii și toți celor ce li se pare că sunt nedreptățiți, și de la sinod să dobândească judecată. Inșă să nu poată oarecari să țină sinodul, fără aceia cărora li s-au încredințat mitropoliile.	37 ap.; 5 sin. I ec; 2 sin. II ec; 19 sin. IV ec; 8 Trul.; 6 sin. VII ec; 40 Laod.; 18, 73 Cartag.; 6 Laod.
21 Antioh.	MUTAREA EPISCOPIILOR (TRANSFERUL)	Episcopul să nu se mute de ia o parohie la alta, nici din voia sa aruncându-se, nici silit de popor, nici constrâns de episcopi, ci să rămână la biserica pentru care a fost sortit de la început de Dumnezeu; și să nu se strămute de la ea, potrivit hotărârii date acum mai înainte în această privință.	46 ap.; 15 sin. I ec; 5 sin. IV ec; 20 Trul.; 16 Antioh.: 1, 2, 17 Sard.; 48 Cartag
22 Antioh.	AUTONOMIA EPARHIALĂ	Episcopul să nu intre în cetate străină, care nu este supusă lui, nici în ținutul care nu ține de el, pentru hirotonia cuiva, nici să nu așeze presbiteri sau diaconi în locurile supuse altui episcop, decât numai cu voia episcopului propriu al ținutului. Iar de ar îndrăzni cineva una ca aceasta, hirotonia să fie nula și dânsul să primească epitimie de la sinod.	35 ap.; 15 sin. I ec; 2 sin. II ec; 8 sin. III ec; 5 sin. IV ec; 17 Trul.; 13 Ane; 3, 15 Sard.; 48, 54 Cartag.
23 Antioh.	EPISCOPIA NU SE MOȘTENEȘTE	Să nu fie iertat ca episcopul să așeze în locul său pe altul moștenitor, chiar de ar fi sfârșitul vieții, iar de s-ar face ceva de acest fel, fără tărie să fie așezarea. Și să se păzească legiuirea bisericească ce zice că nu trebuie să se pună altfel episcop decât numai cu sinod și cu hotărârea episcopilor, care după adormirea celui răposat au puterea de a promova pe cel vrednic.	1, 30, 76 ap.; 4 sin. I ec; 3 sin. VII ec; 22, 49 Cartag.
24 Antioh.	CHIVERNISIREA BUNURILOR BISERICEȘTI	Bine este ca cele ale Bisericii să se păstreze pentru Biserică cu toată grija și cu buna conștiință și cu credință către Atotvăzătorul și Judecătorul Dumnezeu. Acestea se cuvin a se chivernisi cu judecata și stăpânirea episcopului căruia îi este încredințat poporul întreg și sufletele celor ce se adună la biserică. Și cunoscute să fie cele ce aparțin Bisericii, cu știrea presbiterilor și diaconilor dimprejurul lui, ca aceștia să știe și să nu le fie necunoscut care sunt cele proprii ale Bisericii, încât nimic să nu le fie ascuns; ca, de se întâmplă episcopului să moară, cunoscute fiind lucrurile cele ce aparțin Bisericii, nici acestea să nu lipsească și să nu se piardă, nici cele proprii ale episcopului să nu se surpe sub pretextul lucrurilor bisericești. Căci drept și plăcut este atât înaintea lui Dumnezeu, cât și a oamenilor ca cele proprii ale episcopului să le lase oricărora ar voi el; iar cele ale Bisericii pentru dânsa a se păstra și nici Biserica să nu sufere vreo pagubă, nici episcopul să nu fie lipsit de bunurile sale în favorul obștesc sub pretextul Bisericii, sau cei ce-i aparțin să cadă în proces și pe lângă aceasta, dânsul după moarte să se acopere de ocări.	38, 39, 40, 41 ap.; 22 sin. IV ec; 35 Trul; 22, 26, 81 Cartag.

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
25 Antioh.	EPISCOPUL ESTE ÎNTÂIUL CHIVERNISITOR AL BUNURILOR EPARHIEI	<p>Episcopul să aibă stăpânire asupra lucrurilor bisericesti ca să le chivernisească pentru toți cei ce sunt lipsiți, cu toata evlavia și frica de Dumnezeu; dar să se împărtășească și el de cele trebuincioase, dacă ar fi lipsit, la nevoile sale constrângătoare, și frații care se găzduiesc la dânsul, încât să nu fie lipsiți în nici un chip, după dumnezeiescul Apostol, care zice: „Având hrană și îmbrăcăminte, cu acestea ne vom îndestula" (I Tim. 6, 8); iar de nu s-ar îndestula cu acestea, ci ar schimba lucrurile bisericesti pentru trebuințele sale casnice și veniturile Bisericii, sau rodurile țarinilor nu le-ar chivernisi cu știrea presbiterilor ori diaconilor, ci casnicilor sui sau rudelor, sau fraților sau fiilor săi le-ar da puterea de a le chivernisi, ca astfel prin unii ca aceștia să se păgubească pe ascuns gestiunea Bisericii, acela să dea seamă sinodului eparhiei. Iar dacă și în alt chip s-ar învinui episcopul sau presbiterii cei împreună cu el, ca și cum cele ce aparțin Bisericii, sau din țarine, sau din altă afacere bisericască, le iau ei pentru sine încât să strâmtoreze pe săraci și astfel să acopere de clevetire și ocară atât gestiunea Bisericii, cât și pe cei ce chivernisesc în felul acesta, aceștia să fie puși în ordine, hotărând Sfântul Sinod cele cuvenite.</p>	35, 38, 40, 41 ap.; 26 sin. IV ec; 12 sin. VII ec; 10, 11 Teofil Alex.; 2 Chiril Alex.